

UTDANNINGSMELDING FOR INSTITUTT FOR GEOGRAFI 2010

1 Generell omtale av studietilbudet ved instituttet

	2007	2008	2009	2010
Årsstudium	0	0	1	1
Bachelorprogram	1 (4)	1 (4)	1 (4)	1 (4)
Integr. master/ profesjon	0	0	0	0
2-årig master	3	3 (4)	3 (4)	4 (5)
Studieretninger	0	0	0	0
Sum	4 (8)	4 (8)	5 (8)	6 (9)

Tallene i parentes i tabell 1 viser antall programmer totalt som Institutt for geografi (IFG) deltar i, både de programmer som instituttet koordinerer og tverrfaglige samarbeidsprogrammer som blir koordinert av andre institutt.

På bachelornivå koordinerer instituttet ett program (Bachelor i geografi) og deltar i ytterligere tre tverrfaglige program (Bachelor i Latinamerikastudier, Bachelor i Miljø- og ressursforvaltning og Bachelor i Utviklingsstudier).

På masternivå koordinerer vi fire masterprogram (Master i geografi, M.Phil. in Development Geography, Master's degree in System Dynamics og Erasmus Mundus Master in System Dynamics, og deltar i tillegg i ett tverrfakultært program (Master i Region og regionalisering).

	2007	2008	2009	2010
Bachelor	25	24	21	21 (22)
Master	19	19	23	21
Didaktikk	2	2	2	2
Sum	46	45	46	44 (45)

Tallene fra tabellmateriale rapporterer om 21 emner på bachelornivå, mens vi i realiteten har 22 emner i 2010. Dette tallet står i parentes.

1.1 Studieretninger på master i geografi

I forbindelse med arbeidet med studieplanendringer høsten 2010 ble det vedtatt å innføre studieretninger på master i geografi. Følgende studieretninger er opprettet i masterprogrammet i geografi:

- Naturgeografi
- Miljø- og landskapsgeografi
- Utviklingsgeografi
- Økonomisk geografi, regional utvikling og planlegging

Instituttet har flere grunner til å innføre studieretninger. Det viktigste er å få en mest mulig effektiv utnyttelse av veiledningskapasiteten. Nedre opptaksgrense for master i geografi er satt til 30 poeng (karakter C i snitt). Uten studieretninger har studentene blitt rangert uavhengig av hvilken retning de vil velge. Flaskehalsen i veiledningskapasitet de siste årene har vært innen naturgeografi, og ved å innføre en studieretning i naturgeografi kan en sette spesielle opptakskrav her avhengig av veiledningskapasiteten. Dette vil åpne opp for at vi kan ta opp flere masterstudenter i andre studieretninger med ledig veiledningskapasitet, og

ikke la kapasiteten innen naturgeografi være bestemmende for antallet studenter vi ønsker å ta opp.

En synliggjøring av våre studieretninger i rekrutteringsprosessen vil kunne øke antall søkere til vår mastergrad. I dag rekrutterer vi i hovedsak fra UiB og NTNU, mens vi "mister" en del studenter til UiO og UMB. Det er flere enn de nevnte utdanningsinstitusjoner som gir en godkjent spesialisering i geografi.

Innføring av studieretninger vil synliggjøre på studentenes vitnemål/ diploma supplement hvilken retning de har fordypet seg i. På dagens vitnemål er graden angitt som Master i geografi. Det er kun oppgavetittelen som sier noe om hvilket spesialfelt studenten har valgt. Ved å la faglig spesialisering være en del av gradstittelen som en studieretning, kan en bedre vise studentenes faktiske kompetanse overfor potensielle arbeidsgivere. Dette har med jevne mellomrom vært tatt opp av studentene, spesielt de som har en faglig fordyping innen Natur-, klima- og miljøendringer og som konkurrerer på jobbmarkedet med blant annet studenter med realfaglig bakgrunn.

Endringen i opptaket til masterprogrammet i geografi fører også med seg noen endringer i emnevalget i bachelorgraden, men dette er mest en synliggjøring overfor studentene i forhold til hvilke emner de må velge for å kunne søke de ulike studieretningene. To endringer ble likevel vedtatt på bachelorgraden. Vi vil styrke metodekravet og innføre kvantitativ metode som obligatorisk for alle på bachelorstudiet. For å sikre at alle som går ut med en bachelorgrad i geografi får undervisningskompetanse, har vi også innført krav om minst 20 studiepoeng innenfor både samfunns- og naturgeografi.

1.2 Erasmus Mundus- programmet

Masterprogrammet Erasmus Mundus System Dynamics (EMSD) startet opp i august 2010. 22 studenter fra 17 land møtte til studiestart ved UiB. Dette økte oppmeldingen til alle høstens kurs i systemdynamikk til 40 studenter. Alle EMSD-studentene fullførte de tre grunnkursene GEO-SD302, GEO-SD303 og GEO-SD304. I vårsemesteret 2011 studerer disse studentene ved University of Palermo i Italia, og de skal videre til Nederland til høsten for å studere ved The Radboud University. Det siste semester (vår 2012) skal studentene, etter valg, tilbringe ved ett av de tre aktuelle universitetene. I august 2011, ankommer en ny gruppe med EMSD-studenter i Bergen, og gruppen av partneruniversiteter i dette fellesgradsprogrammet utvides med New University of Lisbon i Portugal.

1.3 Endringer på emnenivå

Instituttet har gjennomført en del endringer på emnenivå. Vi har lagt ned ett emne på masternivå ved å fusjonere GEO327 inn i GEO324. To emner er lagt ned (GEO311 og GEO315), samtidig som det er opprettet to nye emner på masternivå med fokus på planlegging. I tillegg har en del emner fått nye navn, dette for å gi dem mer korrekte beskrivende titler.

Emner har også blitt justert med tanke på oppgavekrav utover eksamen. Blant annet er dette gjort innenfor GEO123 og GEO327-GEO324 for å sikre en mer aktiv læringsprosess enn hva som tilbys gjennom forelesninger. Seminaroppgaver, prosjektarbeid individuelt og i team og formidling i plenum har i den sammenheng vært viktige tiltak som også gir viktige ferdigheter med tanke på arbeidslivet. Feltkurs gjennom ulike nivåer i studiet bidrar ytterligere til å profilere faget overfor omgivelsene. En rekke masteroppgavetema på samfunnsgeografi-siden er også initiert i samarbeid med forvaltning og næringsliv. Det er også lagt til rette for at kurs åpnes opp med tanke på videre- og etterutdanning (SEVU). Dette ble organisert høsten 2010 og åpnet for første gang våren 2011 for GEO121. Vi vil på basis av eksamenstallene fra våren 2011, rapportere effektene av dette tiltaket.

Et nytt kurs innen systemdynamikk (GEO-SD308) startet opp våren 2010, som en obligatorisk del av masterprogrammet i systemdynamikk (SYSDYN). På masterprogrammet i systemdynamikk innførte vi våren 2010 det ukentlige seminaret Thesis Topic Ideas, for å forberede førsteårsstudentene til masteroppgaven som de skal arbeide med i det andre studieåret. Emneevalueringen for 2010 førte til at systemdynamikk- gruppen bestemte seg for å innføre blokkundervisning i høstens kurs. Hver blokk skal etterfølges av eksamen i emnet i stedet for å samle disse opp til desember. Det er forventet at den nye ordningen vil forbedre læringsutbytte og resultat for studentene.

1.4 Studie- og fagtilbudet, sett i forhold til problemstillingen om tid til forskning

Det er lange tradisjoner ved Institutt for geografi i å opprettholde et bredt studie- og fagtilbud. Det er fortsatt et ønske å opprettholde stor faglig bredde men samtidig har det vært en bevisst strategi å ikke fortsette den utvidelsen av studie- og fagtilbud som vi fikk ved instituttet for noen år siden. Målet er at det skal være stor faglig bredde samtidig som det (i) er et klart samsvar mellom tilbud på lavere og tilbud på høyere grads studier og (ii) en faglig bredde som gjenspeiler at geografi er et fag som omfatter både samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige emner og tema. I tillegg er vi opptatt av at geografi skal være et "matnyttig" fag som er yrkesrettet og som har nær kontakt med både offentlig og privat virksomhet. Feltkurs er også svært viktig med tanke på fagets og universitetets profilering i forhold til omverden.

1.5 Oppsummering av instituttets arbeid med studieporteføljen

Instituttet ønsker å opprettholde og utvikle de eksisterende satsingsområdene. Samtidig ser vi et behov for å styrke kompetanse og kapasitet på områder som er etterspurt i samfunnet – spesielt fra ulike typer offentlig- og privat næringsvirksomhet.

Et av de områdene som her særlig peker seg ut er planlegging og et annet er praktisk anvendelse av GIS som metode og verktøy. Begge disse fagområdene har blitt svekket ved instituttet de senere år, samtidig som kandidater som behersker disse kunnskapsfeltene – og da gjerne en kombinasjon av de to fagfeltene er svært etterspurt i yrkeslivet. Derfor har vi innført to nye emner på masternivå som fokuserer på planlegging. Vi har også rustet opp GIS laben, og vil styrke opplæringen i GIS og inkludere GIS i videregående emner i geografi der dette er naturlig. Målet er at så mange som mulig av våre studenter skal ta GIS som en del av fagkretsen.

2 Kvalitativ omtale av studie- og studentstatistikk

Tabell 3, Søknadstall, opptak og studenttall 2010						
Program	Studie- plasser	Antall søkere	Endr 09- 10	Søkere pr st.plass	Ja-svar	Fremmøte
Årsstudium	20	27	- 3	1,35	20	15
Bachelorprogram	50	62	+ 12	1,24	55	50
Sum SO	70	89	+ 9	1,27	75	65
MASV- GEOG	30	38 (5)	+ 1	1,27	22	21 (3)
MASV-MEHA	6	46	+ 12	7,67	6	6
MASV-SYSDY		115	+ 44		13 (19)	10 (16)
JMSV-SYSDY					24	22
Sum utenom SO		199 (204)	+ 57		65	59(61)

På bachelorprogrammet er det en økning på 12 søknader fra 2009, mens søknaden til årsstudiet har gått ned med tre. Det totale antallet studenter på bachelornivå fortsetter å se bra ut. Innføring av årsstudiet har ikke ført til den forventede økningen av kandidater som

velger å ta det ettårige påbygningstudiet (PPU) der instituttet bidrar med 15 studiepoeng i geografididaktikk, og som kvalifiserer geografer til undervisning på ungdomstrinnet i grunnskolen og i den videregående skole.

På masternivå er tallet på søknader stabilt sett i forhold til 2009 på den disiplinære mastergraden (+1). På M-phil- programmet er det en økning i søknader på 12 og på systemdynamikk en klar oppgang på 44 søknader.

Tallet for nye studenter på masterstudiet i geografi H10 gjelder kun for høstsemesterets opptak. Tallene i parentes i tabell 5 på masterprogrammet kommer fra opptaket våren 2010. For masterprogrammet i systemdynamikk stemmer ikke tallene med det som ligger i FS. 19 studenter var registrert som nye på programmet høsten 2010. To registrerte seg ikke og en fikk innvilget permisjon. Et gjennomgående trekk for alle program er at de er svært mange av søkerne som svarer ja og som også møter opp ved studiestart.

Program	Nye studenter H10	Registrert V11	Permisjon	Overgang	Sluttet	Frafall
Årsstudium	20	15			5	
Bachelor	46	37		1	4	43,82 %
MASV-GEOG	20	18	1		1	13,22 %
MASV-MEHA	6	6				0,00 %
MASV-SYSDY	19	14	2		2 (+ 1 fullført)	10,0 %
JMSV-SYSDY	26	9		1	3	
Sum						30,65 %

I denne tabeller er det kun brukt tall fra FS. Tallene fra DBH stemmer ikke alltid med tallene fra FS, og siden informasjon om permisjon, overgang og sluttet må hentes fra FS, brukes også tallene på nye studenter fra FS. Frafallet totalt på instituttet er 30.65 %. For hele fakultetet ligger dette på 36,64 % mens IFG har det laveste frafallet på fakultetet når det gjelder 2-årige masterprogram (totalt 12,88 %).

Nivå	Studiepoeng pr student 09	Studiepoeng pr student 10	Gjennomføring %
ÅRSV-GEOG	32,6	48,3	68,6 %
BASV-GEOG	43,3	48,1	80,4 %
MASV-GEOG	43,2	54,0	96,9 %
MASV-MEHA	42,4	63,2	119,7 %
MASV-SYSDY	42,2	52,7	88,2 %
JMASV-SYSD		55,8	87,9 %
Sum	42,5	51,7	95,7 % (MA) 87,0 % (Instituttet)

Tabellen er basert på noe usikre tall. Gjennomføring er beregnet ut fra gjennomføring i henhold til utdanningsplan, og studenter kan ha gjennomført kurs som ikke er lagt inn i utdanningsplanen.

Tabell 6. Kandidatproduksjon				
Nivå	Kandidater 2010	Normert tid	Kandidater 2009	Studietid (snitt)
Bachelor	21 (18)	14 (av 18)	24	6,24
MASV-GEOG	25	16 (19)	16	4,42
MASV-MEHA	7	6	2	4,5
MASV-SYSDY	18 (15)	9	4	7
JMASV-SYSD				
PPU	4		4	
Sum				

Vi har ikke mottatt tabeller på normert tid og samlet studietid. Disse er derfor hentet fra tellinger i FS, og tar derfor utgangspunkt i tallene som ligger i FS. Grunnet ulik rapportering er tallene i FS ikke de samme som tallene fra tilsendte tabeller fra fakultetet. Tallene fra FS står derfor i parantes. Tallene fra PPU viser at det er relativt få geografistudenter som velger læreryrket som utdanningsvei.

2.1 Resultatopptak

Tallene fra tabellene viser at Institutt for geografi totalt sett har et lite frafall på programmene, og en høy studiepoengproduksjon sammenlignet med andre program ved fakultetet, men at søknaden til masterprogrammene er for lave.

Selv om tallene i tabell 5 om gjennomstrømming er fra et ufullstendig materiale, er snittet som her fremkommer for vårt institutt godt i forhold til de øvrige programmene på SV-fakultetet. At tallmateriale tar utgangspunkt i gjennomføring i henhold til utdanningsplanen, gir et rart utslag for MEHA som får over 100 % gjennomføring fordi to studenter ikke hadde lagt inn GEO350 i sin utdanningsplan slik det var ment. Årsstudiet skiller seg ut med en dårligere gjennomføringsprosent enn de andre programmene på instituttet. Dette er forventet da studentgrunlaget på årsstudiet er noe mer usikkert. Men sett i forhold til andre årsstudier ved fakultetet, har vi også her den høyeste gjennomføringsprosenten.

På masterprogrammet i geografi er flere vellykkede tiltak satt i verk de siste årene og vi fortsetter å holde fokus på gjennomføring. Informasjonsmøtet om mastergraden for bachelorstudenter i siste semester er viktig for overgangen mellom bachelorprogrammet og masterprogrammet. Skrivekurset GEO310 gir nye masterstudenter mulighet og evne til å bestemme seg for tema og problemstilling tidlig i studieforløpet, noe som gjør det enklere å gjennomføre på normert tid. Milepæler har også vist seg å være et godt tiltak som sørger for oppfølging, tilbakemelding og faste holdepunkter i studieløpet. Det er vanskelig å måle den faktiske innvirkningen dette har hatt på gjennomføringen – men den muntlige tilbakemeldingen er positiv fra både studenter og lærere. Flere studenter har i ulike sammenhenger uttrykt at milepælene bidrar til å strukturere studiet bedre- samtidig som studentene opplever det som både nyttig og utfordrende å presentere planer, data og metode i prosjektene før innlevering av endelig utkast. Presentasjoner av pågående prosjekter ved instituttet, som det er mulig å knytte seg til, er også et godt tiltak. I siste studieår er god oppfølging fra veileder viktig for å hindre frafall. Ved innføring av studieretninger er målet at masterstudentene i enda sterkere grad også skal knyttes tettere til de ulike forskergruppene.

På SYSDY er det, som nevnt tidligere, i 2010 innført en seminarordning i vårsemesteret for studenter på første studieåret. Dette gir en mulighet for studentene å presentere ideer til tema og få tilbakemelding fra ansatte og medstudenter. Seminarene blir holdt i februar, mars

og april og gjør studentene klare til å levere et endelig forslag til prosjekt for masteroppgaven i slutten av mai.

På bachelorprogrammet er uteksamineringen jevn sammenlignet med tidligere år, mens man på det disiplinære masterprogrammet ser en økning det siste året etter en treårsperiode med nedgang. På MEHA varierer det fra semester til semester. Ulike forskyvninger i studiene, feltarbeid og andre forsinkelser kan muligens forklare den ujevne produksjonen og rapporteringen av studiepoeng. På SYSDY er det verdt å merke seg at det er en sterk økning i kandidatproduksjon fra 2009 til 2010.

3 Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

3.1 Status for oppfølging av fakultetsstyrets mål og prioriteringer i inneværende år

Dimensjonering og vurdering av utdanningskapasitet

Institutt for geografi har relativt mange emner for å kunne dekke et behov som spenner fra ren naturvitenskap til ren samfunnsvitenskap. Det innebærer en del emner med relativt få studenter. Antallet emner bør derfor helst ikke overstige dagens nivå, og er det behov for nye emner bør dette normalt innebære at andre emner går ut eller slås sammen. Arbeidet med utdanningskapasitet indikerte at Institutt for geografi har en betydelig underbemanning innen undervisning med tanke på at hver enkelt vitenskapelig ansatt også skal kunne skjøtte egen forskning på en tilfredsstillende måte. Hvis studentopptaket endrer seg, og særlig hvis antallet studenter går ned, må flere emner gå uregelmessig ved behov fremfor å gå hvert år. Siden Institutt for geografi har mange emner med relativt få studenter kan en slik justering føre til økt kapasitet til å ta opp flere studenter uten at dette nødvendigvis blir svært mye dyrere.

Det er generelt større behov for undervisning knyttet til naturgeografi (feltkurs og lab) og systemdynamikk (lab) enn ved de øvrige studieretningene i geografi. Dette er i samsvar med Kvalitetsreformens intensjon, men ulempen med mange emner er at antallet studenter per emne ofte blir lavt, og at dette tallet synker med økende spesialisering. Dette krever effektiv utnyttelse av de undervisningsressursene vi har, og det er derfor vedtatt retningslinjer i Institutttrådet som skal fordele undervisningsbelastningen mest mulig jevnt mellom de vitenskapelig ansatte, definere omfanget av forventet undervisning og arbeidsbelastning for studentene på 100-, 200- og 300-nivå, og sikre forutsigbarhet i undervisningsplanleggingen inntil 3 år fremover i tid. En stor utfordring er likevel skjev studenttilstrømning til de ulike studieretningene, og gjennom de siste årene har særlig vitenskapelig ansatte innenfor naturgeografi hatt en for stor undervisningsbelastning. Basert på masteropptaket høsten 2010 og undersøkelser foretatt blant bachelorstudentene er dette en trend som vil bli ytterligere forsterket i den nærmeste fremtid (2-3 år frem i tid).

Institutt for geografi benytter relativt lite ekstern faglig kompetanse i undervisningen. De fleste emner kan inkludere en og annen forelesning med innleid faglig kompetanse, men hovedregelen er at vi skal kunne undervise de ulike emnene vi har på instituttet ved hjelp av egne krefter. Vi har likevel unntaksvis åpnet opp for frikjøp av medarbeidere når særlige hensyn knyttet til gjennomføring av større eksternt finansierte prosjekter tilsier dette.

I den grad vi opprettholder et studietilbud som krever ressurser utover faste vitenskapelige stillinger må dette forankres i studenttilstrømning og faglig behov.

Vi tilpasser fortløpende innholdet i den forskningsbaserte undervisningen for å være dagsaktuelle. Dette medfører at noen emner tas ut, mens nye emner opprettes. Senest høsten 2010 har vi vedtatt to nye 300-emner i Institutttrådet for å dekke et behov og rekruttere flere masterstudenter innenfor studieretningene Miljø- og landskapsgeografi og studieretningen Økonomisk geografi, regional utvikling og planlegging. Det har også blitt

foretatt nødvendige justeringer i den undervisningen Institutt for geografi har hatt mot satsingen "Region og regionalisering" ved HF.

Vi vil også redusere bruken av hjemmeeksamen som vurderingsform.

Frafall og studiegjennomføring

Vi har god gjennomføring i forhold til andre. For å få bedre kunnskap om kompetanse og jobbmarked for bachelorkandidater i geografi planlegger vi en utredning om spørsmålet, og har søkt midler til dette. Hovedutfordringen vår ligger heller på kontinuitet fra bachelor til master, og vi ønsker å øke antallet studenter som forsetter fra bachelorstudiet til masterstudiet. Dette gjelder innen deler av faget, spesielt miljø, planlegging og landskap. Det er en 'lekkasje' til andre universitet og høyskoler innen denne delen av faget, som vi satsar på å redusere gjennom utvikling og synliggjøring av tilbudet på masternivå.

Læringsmiljø, studentmedvirkning, rammevilkår og akademisk og sosial integrering

Fagutvalget holder allmøte, fagkritisk dag, quizer, geofotball og julebord. Dette er svært viktig arbeid for å knytte geografistudentene sammen. Dessverre er rekrutteringen til Fagutvalget noe varierende og det er ofte noen få nøkkelpersoner som står bak det meste som foregår av arrangementer. Dette medfører også at den sosiale integrasjonen mellom masternivå og bachelornivå kan variere etter hvor god kontakt medlemmene i Fagutvalget har til de ulike nivåene. Blant annet har det hendt at julebord kun har vært for master og ansatte. Integrasjonen av utenlandske studenter er også varierende og kan for tiden ha sammenheng med få utviklingsgeografistudenter. Feltkurs fremstår som den mest effektive måten å knytte studentene sammen sosialt og har en uvurderlig effekt på å gi studentene faglig engasjement, og er med det kanskje en av de største styrkene til studiet som helhet.

Instituttet har fremdeles behov for større arealer. Ved økt opptak til PhD har 12 lesesalsplasser blitt omgjort til PhD-kontorer og PhD-studenter må også sitte trangere enn tidligere. Det er noe uenighet mellom instituttet og studenter i synet på situasjonen, men det er samtidig en enighet om at det er for dårlig plass for alle og at fortettingsprosessen har gått langt nok. Flere studenter velger å sitte hjemme eller andre steder, noe som er sterkt forringende for det gode miljøet geografi er kjent for. Dette er problematisk både for å skape et bredt og godt studiemiljø og for å hindre frafall. Samtidig oppleves det tidvis som ganske støyende i gangene, noe som hverken er holdbart for studenter eller ansatte. Undervisningsaktiviteten som foregår på instituttet har også vært problematisk for masterstudentene da dette i større perioder legger beslag på svært mye av lesesalsplassen.

3.2 Studentaktiv forskning og andre tiltak for tettere kobling mellom utdanning og forskning

Under kartleggingen av studentaktiv forskning som ble innrapportert til fakultetet høsten 2010 kom det klart frem at undervisningen på instituttet allerede har en stor grad av studentaktiv forskning.

Geografifaget har et stort fokus på feltkurs og ekskursionsjoner, samt praktiske oppgaveløsninger og seminaraktivitet som forberedelse til feltkursene. En gjennomført kartlegging viste at 13 av 21 emner på bachelornivå i geografi har element av studentaktiv forskning. På masternivå gjelder dette alle emner unntatt de rent teoretiske særemnene. Temaer for feltkurs og masteroppgaver er ofte direkte knyttet til pågående forskningsprosjekter ved instituttet.

Når det gjelder systemdynamikk (SYSDY) har alle kurs element av studentaktiv forskning grunnet stor grad av laboratorieundervisning og det faktum at studenten jobber med forskningsprosjekt knyttet til sine aktuelle problemstillinger.

3.3 Program- og emneevalueringer

Rutinemessig blir 1/3 av emnene studentevaluert hvert år, etter rullering. Alle studentene på de respektive emnene blir bedt om å fylle ut evalueringsskjema. Det er fortsatt varierende praksis med hensyn til når studentene får evalueringsskjemaene, og instituttet bør både følge opp, samordne og systematisere det innsamlede evalueringsmaterialet. Etter behov vil instituttleder i samråd med undervisningsutvalg og emneansvarlige foreta eventuelle justeringer og tiltak. Undervisningsutvalget har et særskilt ansvar for å kartlegge, vurdere og foreslå endringer eller justeringer basert på de tilbakemeldingene som kommer fra studentene. Resultatene fra evalueringene blir derfor presentert for undervisningsutvalget før de blir tatt videre til instituttrådet

Instituttet har hatt en blandet erfaring med bruk av programsensorer. Ordningen bør vurderes/ evalueres grundigere og hvis ordningen skal fortsette bør det utarbeides en klarere "bestilling" til hva som forventes og hvilke oppgaver instituttet ønsker at programsensorene skal konsentrere seg om. Vi ønsker i denne omgang å engasjere en dyktig programsensor som kan se på hele vår undervisningsportefølje i geografi, for å kunne gi oss en "helhetlig" tilbakemelding på de undervisningstilbud vi gir.

3.4 Øvrige studiekvalitetstiltak på instituttnivå

Instituttet har god kontakt med representanter fra studentene gjennom fagutvalget, undervisningsutvalget og instituttrådet. Det er også god, regelmessig uformell dialog med fagutvalget, og det er viktig at denne dialogen blir videreført til nye generasjoner av studentrepresentanter de kommende år. Hurtig gjennomstrømning av studenter som er engasjert i Fagutvalget gjør at studentrepresentantene føler det vanskelig å få kontinuitet i arbeidet som gjøres. Dette medfører også at det er vanskelig for studentene å se hvordan viktige saker blir fulgt opp.

Instituttet vil øke fokuset på alumniarbeid og har fått støtte til igangsetting av dette arbeidet i tillegg til de midlene instituttet selv har satt av til dette formålet..

3.5 Internasjonalisering

Tabell 7. Inn- og utreisende studenter				
	2007	2008	2009	2010
Innreisende studenter		11	4	15 (94)
Utreisende studenter		9	8	8

Innreisende: Tallet fra rapportene viser studenter på kvoteprogram i vårsemesteret. Tallet i parentes viser innreisende studenter med studentstatus INTL som var registrert på emner ved instituttet i 2010. I tillegg startet 22 studenter på Erasmus Mundus-programmet i systemdynamikk høsten 2010. Selvfinsierte programstudenter er heller ikke med i tabellen.

Utreisende: 2 på masternivå og 6 på bachelornivå

I løpet av 2010 var hele 94 internasjonale studenter oppmeldt til ett eller flere emner ved Institutt for geografi. Dette er studenter som kommer på Erasmus avtaler og bilaterale avtaler. Det store antallet studenter som velger å ta emner ved instituttet gjenspeiler det høye antallet av emner som blir tilbudt på engelsk. For å gjøre kurs tilgjengelige for innreisende studenter, tilbyr vi mange emner på engelsk, både på bachelor- og masternivå.

Instituttet har lang erfaring med å sende ut studenter på feltarbeid til både nære og fjerne strøk. På mastergradsnivå har dette gjerne vært studentgrupper som har vært integrert i større fellesprosjekt, men det har også vært mulig å gjennomføre feltarbeid innen felt og

områder som studenten selv har foreslått og gjennomført i samråd med veileder. Tabell 7 er ikke helt dekkende for denne aktiviteten da den ikke tar med studenter som er på feltarbeid.

På bachelornivå anser vi utenlandsopphold som godt integrert i programmet. Både utvekslingssemestre og feltkurs i utlandet blir tilbudt og promotert. For å øke antallet studenter som reiser på utveksling er det også viktig at emneansvarlige aktivt oppfordrer til utveksling og forteller om sine samarbeidsuniversiteter. Det er et mål å få en bedre balanse mellom utreisende og innreisende studenter på utvekslingsavtaler.

På masternivå er det, som allerede nevnt, en lang tradisjon for å reise på feltarbeid til utlandet, deriblant til land utenfor Europa.

En utfordring er likevel tidsplanen for feltarbeid på masternivå. I dag er det normalt lagt opp til to måneders feltarbeid i løpet av sommeren, mellom første og andre studieår. Det forhindrer sommerjobb for studenter i en periode der de ikke mottar studielån, og fører til at mange må arbeide mer deltid i løpet av semestrene for å finansiere sommeren i felt. Dette er ikke hensiktsmessig for å sikre rask gjennomføring. Lånekassen gir mulighet for å søke sommerstøtte, men det blir da gitt som rent lån (ikke stipend) siden det ikke er studiepoeng knyttet til feltarbeidet. Fakultetets feltstøtte (6000,- for utenlandsopphold, 3000,- for feltarbeid i Norge) er særdeles viktig for at man skal ha økonomisk mulighet til å reise på feltarbeid og kunne med fordel økes, spesielt for feltarbeid i Norge - som ofte er minst like dyrt som utenlandsopphold.

Flere studenter velger å gjøre unna semesteret raskt, for å få reist i felt i løpet av våren og forsommeren. Et mulig tiltak som kan utredes er å integrere feltarbeidet i emnet GEO309 – semesteroppgave. Det vil gi studiepoeng for feltarbeidet, og semesteroppgaven kan da være et skriftlig krav til kurset, som fortsatt leveres i forkant av feltarbeidet. Man vil da kunne legge opp til at feltarbeidet kan gjennomføres i siste del av semesteret.

Tidligere samarbeidsprosjekt under NUFU har blitt fortsatt med tilknytning til kvoteprogrammet, som også er åpent for søkere fra universiteter i Ghana, Uganda, Kina og India. Det årlige opptaket er 5-6 studenter på M.Phil programmet der alle normalt gjennomfører på normert tid. Sett i forhold til det samlede studenttall på Masterstudier ved IFG er dette en viktig form for rekruttering som også er basis for norske studenters feltpraksis og for videreføring av forskningsengasjement i samarbeidsland. Et NOMA program med Tribhuvan University, Nepal, er overført fra UNIGLOBAL i 2010. Studentene er imidlertid ikke fra et geografifaglig miljø og er ikke integrert i kvoteprogrammet, og den videre fremtid for dette engasjementet må vurderes.

Institutt for geografi har i perioden fornyet og etablert en rekke nye Erasmusavtaler. Gjennom avtaler med Stockholms Universitet og Handelshøgskolan vid Gøteborgs Universitet har vi organisert lærerutveksling. Våre svenske geografkolleger har gjennom dette holdt gjesteforelesninger i emneområdet økonomisk geografi (GEO324), og vi har gjort tilsvarende på deres institusjoner. Også veiledning gjennom seminaraktiviteter på master og doktorgradsnivå og utveksling av erfaringer knyttet til undervisningsopplegg inngår i aktivitetene i disse utvekslingene. Å utvikle felles komparative masterstudier på nordisk nivå er under planlegging. Samarbeidet som her er beskrevet er ytterligere forankret gjennom forskningssamarbeid.

4. Oppsummering

Denne melding har vist at Institutt for geografi har fortsatt den meget positive utviklingen innen utdanningsvirksomheten sin de senere år. Men - det er selvsagt stadig nye utfordringer

å ta tak i, imøtekomme og løse. Vi anser følgende utfordringer innen undervisningsvirksomheten som særdeles viktig for instituttet i det følgende året:

- (i) Øke rekrutteringen fra bachelorstudiet i geografi til masterstudiene våre
- (ii) Utvikle og tilpasse tilbudte emner ved instituttet slik at de samsvarer med intensjonene og innholdet i de nye studieretningene
- (iii) Øke antallet utreisende studenter på utvekslingsavtaler
- (iv) Legge bedre til rette for gjennomføring av feltarbeid i masterstudiet. Dette gjelder primært utfordringen i at våre studenter får gjennomført faglig forsvarlige feltarbeid uten å komme i tidsklemme – men også at instituttet støtter studentene i deres krav om økt reisestøtte fra fakultetet og fra universitetet sentralt.